

FERICIREA CA STARE DE SPIRIT

Starea de bine a copiilor din școală la debutul în clasa pregătitoare

Bunăstarea emoțională a copiilor de vârstă școlară mică

la debutul în clasa pregătitoare

LUNGU CRISTINA NICOLETA
Profesor pentru învățământul primar
Școala Gimnazială Șerban-Vodă sector 4 București

ȘCOALA PENTRU DIVERSITATE. TEORII ȘI BUNE PRACTICI

FERICIREA CA STARE DE SPIRIT

Starea de bine a copiilor din școală la debutul în clasa pregătitoare

1. Identificarea problemei și formularea unei preipoteze
2. Obiectivele cercetării
3. Delimitarea cercetării
4. Studiul descriptiv (faza analitică)
 - 4.1 Despre fericire și bunăstare
 - 4.2 Teoria inteligențelor multiple
 - 4.3 Școala lui Shetinin
5. Formularea ipotezei/ipotezelor comparative
6. Studiu comparativ (faza sintetică)
 - 6.1 Metode de cercetare
 - 6.2 Prezentarea și interpretarea datelor
 - 6.3 Concluzii și recomandări
7. Cercetarea comparativă interdisciplinară
8. Abstract
9. Redactarea raportului de cercetare comparativă

Bibliografie

Anexe

1. Identificarea problemei și formularea unei preipoteze

Fericirea este visul și scopul oricărei ființe umane. Fericirea este cauza unei vieți împlinite și rezultatul unei mentalități potrivite. Este dovedit faptul că oamenii fericiți au relații mai strânse, mai mulți prieteni, câștigă mai mulți bani și au cariere de succes. Fericirea este starea firească a copilului și paradisul pierdut al adultului după care veșnic aleargă sau pe care veșnic încearcă să îl păstreze.

Paul Ekman, cunoscut psiholog american, fost profesor al University California San Francisco, renumit pentru lucrările sale privind expresiile faciale, definește fericirea ca *starea în care omul se simte bine și care îi generează emoții și trăiri pozitive*. Atrage după sine noțiunea de bunăstare interioară.

Bunăstarea interioară îi ajută pe copii să învețe mai ușor. De exemplu, copiii învață mult mai lesne anumite lucruri dacă le găsesc (sau le sunt prezentate) într-un mod distractiv, interesant. Emoțiile pozitive pe care ei le trăiesc, de la recunoștință, bucurie, optimism, dragoste, încredere în sine, curiozitate, inspirație, speranță, amuzament și până la pacea interioară, joacă un rol important asupra întregii lor bunăstări, contribuind, printre altele, la îmbunătățirea modului în care gândesc, a capacității de concentrare, a condiției fizice și intelectuale.

Pornind de la acestea, ne-am pus întrebarea: Mai sunt fericiți copiii în mediul școlar? Nutresc ei emoții pozitive la școală?

2. Obiectivele cercetării

- a. Determinarea nivelului de entuziasm al elevilor din școala primară în mediul școlar din perspectiva părinților;
- b. Identificarea „ingredientelor” necesare pentru ca un elev să fie fericit în mediul școlar din perspectiva părinților.

3. Delimitarea cercetării

În realizarea acestei cercetări ne-am bazat pe opinia părinților, pe impresiile pe care le-o lasă zi de zi cei mici despre mediul școlar.

Am aplicat un chestionar cu opt itemi la ședințele cu părinții, utilizând informațiile obținute pentru a determina nivelul de entuziasm al copiilor de clasă pregătitoare la debutul

lor în mediul școlar. Am vrut să știm cum este percepută școala de către cei mici în primele luni de activitate. Am considerat că părinții sunt cei mai în măsură să ne răspundă la aceste întrebări, cunoscându-și cel mai bine copiii. Am vrut să știm care este impactul pe care îl lasă școala asupra celor mici, proaspăt aduși în noul mediul educativ.

4. Studiul descriptiv (faza analitică)

În realizarea studiului descriptiv am pornit inițial de la conceptul de fericire și bunăstare interioară, apoi la emoție și importanța inteligenței emoționale, am trecut în revistă Teoria Inteligențelor Multiple a lui Gardner și importanța abordării diferențiate a elevilor, am prezentat un tip de școală diferită de cea tradițională, *Școala lui Shetinin*, ca un model de școală în care copiii sunt fericiți.

4.1 Despre fericire și bunăstare

Fericirea este o stare mentală de bine, fiind caracterizată de emoții pozitive sau plăcute, de la mulțumire la bucurie intensă. Diferite abordări biologice, psihologice, religioase și filozofice s-au străduit să definească fericirea și să identifice sursele care o alimentează. Potrivit domnului profesor doctor Lucian Ciolan, decanul Facultății de Psihologie și Științele Educației din București, "Fericirea este un concept simplu. E vorba de faptul că oamenii, pentru a putea să învețe și să aibă rezultate prin învățare, trebuie să aibă o stare de bine, să fie mulțumiți, fericiți și să se simtă confortabil. Niciunul dintre noi nu poate să învețe dacă avem foarte multe griji și stres" <http://www.agerpres.ro/social/2013/11/29/lucian-ciolan-lectia-fericirii-din-danemarca-si-in-scolile-din-romania-13-54-21>.

Diverse grupuri de cercetare, inclusiv psihologia pozitivă, au făcut eforturi pentru a aplica o metodă științifică de a răspunde la întrebări despre ceea ce este „fericirea” și cum am putea-o atinge. Privită din perspectivă calitativă și cantitativă, fericirea este „starea de mulțumire sufletească intensă și deplină”.

Fericirea a fost prezentă în dezbaterile filosofice încă din perioada clasicismului grec. De o mare influență a fost disputa dintre două noțiuni concurente : *hedone* și *eudaimonia*. Primul concept este legat de fericire ca plăcere – nu numai a simțurilor, ci și a minții. Recunoașterea că „această plăcere este *singurul* bun, dar și că numai plăcerea proprie,

pozitivă, momentană este un bun, indiferent de cauzele ei” enunțată de Aristip din Cyrene dă naștere teoriei morale hedoniste. În *Etica nicomahică*, Aristotel critică această perspectivă, susținând în schimb *eudaimonia*, adică trăirea în acord cu „eul adevărat” (*daimon*), deschizând calea unei filosofii etice în care fericirea constă în realizarea potențialităților umane. Filozofii și gânditorii religioși de multe ori definesc fericirea în termeni de a trăi o viață bună sau înfloritoare, mai degrabă decât pur și simplu ca o emoție. Fericirea socratică este viața în conformitate cu etica și nu e neapărat însoțită de emoții pozitive.

Oamenii fericiți sunt mai empatici, solidari, iubitori și toleranți.

De asemenea, oamenii fericiți nu devin infractori, nu își abandonează familiile și sunt, în general, membri activi în comunitățile lor.

Alături de noțiunea de fericire sunt introduse concepte echivalente, precum cel de satisfacția vieții (*life satisfaction*), bunăstare subiectivă (*subjective well-being*), bunăstare psihologică (*psychological well-being*).

Bunăstarea subiectivă desemnează modul cum își evaluează oamenii propria viață și include variabile precum *satisfacția cu viața* și *satisfacția maritală*, *lipsa depresiei și anxietății* și *stările de spirit* sau *emoțiile pozitive*. Practic, bunăstarea subiectivă se suprapune, acum, în mare parte peste conceptul de calitate subiectivă a vieții.

Bunăstarea subiectivă, cunoscută și sub denumirea de bunăstare hedonică, poate fi definită ca ansamblul evaluărilor plăcerilor, efectuate de către propria persoană, cu privire la evenimente trecute sau prezente. Acest concept include două dimensiuni:

- **Emoțională** – care se referă la sentimentele de fericire și la stările afective pozitive (de exemplu bucurie) și negative (de exemplu tristețea);
- **Cognitivă** – care se referă la satisfacția izvorâtă din trăirea vieții și a diverselor sale domenii (de exemplu munca, familia, distracția).

Astfel, bunăstarea subiectivă implică nivele ridicate de emoții pozitive, nivele scăzute de emoții negative și nivele ridicate de fericire și bunăstare (Diener, Ed, Suh, Eunkook, Oishi, Shigehiro 1997, *Recent Findings on Subjective Well-Being* și în *Journal of Clinical Psychology*, March 1999).

Bunăstarea copiilor este un construct multidimensional, care cuprinde atât datele obiective, cât și cele subiective ale vieții acestora (aspirații, percepții, evaluări proprii ale vieții lor) incluzând, dar nelimitându-se la funcționarea socială, fizică, emoțională, spirituală, statutul adaptativ al copilului și atunci când este indicat, al familiei acestuia. Bunăstarea este sensibilă la schimbările care au loc în cadrul procesului de dezvoltare al copiilor și este influențată de mediu și de condițiile socio-culturale, iar indicatorii prin care se măsoară trebuie să ia în considerare în special dimensiunea pozitivă a acestor aspecte, adică în ce măsură copilul își atinge potențialul maxim.

Emoțiile pozitive ne pot ajuta să ne îmbunătățim capacitatea de concentrare, contribuind, în același timp, la extinderea gândirii, notează W. Doyle Gentry, autorul ghidului *Happiness For Dummies*, într-un articol pentru Dummies.com. Atunci când experimentezi emoții pozitive, mintea ta este mult mai „deschisă”, iar tu ești mult mai curios. De aceea, este extrem de important să fii pasionat de ceea ce faci, de domeniul pe care ți l-ai ales pentru a-l studia sau de locul de muncă pe care îl ai. Astfel vei privi într-o manieră pozitivă ceea ce faci, fără a te simți frustrat din cauza unei noi zile de lucru, sporindu-ți productivitatea și sănătatea în același timp.

Copiii sunt într-un proces continuu și accelerat de învățare și transformare (biologică, socio-emoțională și cognitivă). Chiar dacă „problemele” copiilor pot să pară adultului ca fiind irelevante, minore, pentru cel mic ele reprezintă de multe ori dileme sau lecții de viață. Mai mult, copiii sunt întotdeauna în imediata apropiere a problemelor cu care se confruntă adulții din viața lor. Astfel, cu toate eforturile acestora din urmă de a-i proteja pe cei mici, nu există nici o formulă magică pentru a crește copiii într-o lume lipsită de griji (și, de altfel, nici nu ar fi bine să existe). Iată de ce este foarte important să ne amintim mereu că, pentru copiii pe care îi iubim și îngrijim, copilăria nu este lipsită de provocări și dificultăți, că e normal să apară poticneli sau schimbări bruște uneori, că se întâmplă alteori ca schimbările așteptate să întârzie și că cei mici au nevoie de sprijin în „creșterea” lor.

Ajutându-i pe copii să-și identifice emoțiile, îi ajutăm să-și dezvolte inteligența emoțională care este abilitatea de a înțelege atât propriile sentimente cât și sentimentele celor din jur pentru a putea avea relații sănătoase și pozitive cu cei din jur.

Dacă dorim un copil cu un nivel ridicat al inteligenței emoționale trebuie să îl învățăm să își recunoască și să își accepte sentimentele. Copiii cu o inteligență emoțională dezvoltată sunt mult mai sociabili, cooperanți, optimiști și au o capacitate mult mai bună de a

rezolva problemele cu care se confruntă. De asemenea, acești copii au un comportament dezirabil, mai puțin impulsiv și o performanță academică ridicată.

4.2 Teoria inteligențelor multiple

În 1983 Howard Gardner a introdus conceptul de ”Inteligențe Multiple”. El argumenta că există nu doar un singur tip de inteligență ca și cea măsurată prin teste și dezvoltată în cadrul școlar, ci multiple tipuri de inteligențe. Gardner a identificat mai multe tipuri de inteligență diferite de abilitățile comunicative și matematice uzuale. Printre acestea, el a inclus și două abilități personale: auto-conștientizarea stărilor interioare și interactivitatea socială eficientă.

Teoria inteligențelor multiple s-a născut ca reacție la societatea americană și sistemul de învățământ promovat de acesta, sistem impregnat de câteva prejudecăți. În viziunea fondatorului acestei teorii, Howard Gardner, aceste prejudecăți ar fi:

- considerarea anumitor valori culturale ca fiind superioare altora;
- toate soluțiile la probleme sunt oferite de o elită;
- viziunea unilaterală asupra intelectului, prin care se ignoră abilităților care nu se regăsesc în standardele de evaluare oficiale.

Ceea ce numește Gardner *inteligente* reprezintă un set de abilități, talente, deprinderi mentale, pe care le posedă, în anumite grade, orice om dezvoltat normal și pe care le grupează în opt categorii. În accepțiune tradițională, inteligența este generală și este dată de capacitatea de a rezolva probleme care implică abilități logico-matematice și lingvistice, valorizate îndeosebi la școală, măsurate cu precizie prin teste.

Ordinea inteligențelor, fără intervenția vreunei ierarhii, așa cum apare la Gardner, este următoarea:

1. **Inteligența lingvistică** exprimată de capacitatea de a rezolva și dezvolta probleme cu ajutorul codului lingvistic, sensibilitate la sensul și ordinea cuvintelor;
2. **Inteligența logico-matematică** presupune capacitatea de a opera cu modele, categorii și relații, precum și aceea de a grupa, ordona și interpreta date, capacitatea de a problematiza;
3. **Inteligența spațial-vizuală** este dată de capacitatea de a forma un model mental spațial al lumii și de a rezolva probleme prin intermediul reprezentărilor spațiale și ale imaginii; simțul orientării în spațiu, capacitatea de a citi hărți, diagrame, grafice etc.;

4. **Inteligența muzicală** exprimă capacitatea de a rezolva probleme și de a genera produse prin ritm și melodie, sensibilitate la ritm, linie melodică și tonalitate, capacitate de a recunoaște diverse forme de expresie muzicală;
5. **Inteligența corporal-kinestezică** rezolvă probleme și dezvoltă produse cu ajutorul mișcării corpului; îndemânare în manipularea obiectelor;
6. **Inteligența interpersonală** este dată de capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta cunoaștere și produse prin interacțiunea cu ceilalți; abilitate de a discrimina și a răspunde adecvat la manifestările și dorințele celorlalți;
7. **Inteligența intrapersonală** este dată de capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta produse prin cunoaștere de sine; capacitate de acces la propriile trăiri și abilitatea de a le discrimina și exprima. Conștientizarea propriilor cunoștințe, abilități și dorințe.
8. **Inteligența naturalistă** este dată de capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta produse cu ajutorul taxonomiilor și a reprezentărilor mediului înconjurător. Posedă inteligență naturalistă cel care demonstrează expertiză în recunoașterea și clasificarea plantelor și animalelor, în utilizarea remediilor naturale și homeopate.

Un alt timp de inteligență identificată ulterior de Gardner, fără a reuși însă localizarea zonei cerebrale aferente, este...

9. **Inteligența existențială** ar fi responsabilă de cunoașterea lumii, fiind specifică filosofilor, persoanelor interesate de viața spirituală, lumea îngerilor.

De la început poate fi observat că inter-personalul și intra-personalul sunt văzute ca două inteligențe separate și corespund cu definiția de Inteligență Emoțională. Inteligența emoțională se referă la mai bună înțelegere a emoțiilor, gestionarea eficientă a propriilor emoții, înțelegerea celor din jur și îmbunătățirea imaginii personale. Emotiile sunt o sursă utilă de informație care ne ajută să ne descurcăm în mediul social.

Iată câteva abordări din perspective educaționale ale celor opt tipuri de inteligență după Thomas Armstrong (*You're Smarter Than You Think: A Kid's Guide to Multiple Intelligences*, Free Spirit Publishing Inc, Canada, 2003):

Tipul de inteligență	Ce abilități are elevul?	Ce preferă elevul?	Cum învață elevul?
Inteligențe lingvistică/verbală	Sensibilitate la limbaj, exprimare verbală,	Cuvintele, să citească, să vorbească, să	Spunând, auzind, văzând cuvinte.

	compunere, povestire.	povestească, să scrie, să asculte.	
<i>Inteligența logico-matematică</i>	Operare cu concepte matematice, realizare de raționamente logice, rezolvare de probleme, gândire abstractă.	Numerele, formulele, structurile, raționamentele.	Făcând conexiuni, folosind gândirea critică, metodic, calculând, experimentând.
<i>Inteligența muzicală/ritmică</i>	Producere de sunete, reacții la ritmuri, sunete, melodii, fluierat, fredonat, cântat.	Sunetele, ritmurile, melodiile, vocile, cântecele, muzica.	Asociind ritmuri, sunete și melodii, cu ajutorul muzicii.
<i>Inteligența vizual-spațială</i>	Observare de detalii vizuale, orientare în spațiu, creare de modele, imaginație, desen, proiectare.	Imaginile, culorile, să deseneze, să modeleze, să proiecteze.	Vizualizând, văzând și observând reprezentări grafice, folosind <i>ochiul minții</i> din imagini.
<i>Inteligența naturalistă</i>	Observare fină a detaliilor senzoriale, observarea a relațiilor, a mediului înconjurător, realizare de clasificări.	Natura, fenomenele naturale, animalele, plantele, să stea în aer liber, să se plimbe, grădinaritul.	Observând elementele mediului înconjurător, utilizând informații senzoriale, culegând date, comparând date.
<i>Inteligența corporal-kinestezică</i>	Exprimare de idei și sentimente prin mișcări, coordonarea mișcărilor, gesticulare, dans, alergare.	Să se miște, să gesticuleze, să danseze, să atingă.	Mișcându-se, prin activități practice, manevrând, participând, implicându-se direct.
<i>Inteligența intrapersonală</i>	Introspecție, înțelegere de sine, analizarea și exprimarea sentimentelor și	Reflecția personală, etica, morala.	Prin sarcini individualizate, prin muncă independentă.

	gândurilor proprii, autoevaluare.		
Inteligența interpersonală	Comunicare verbală și nonverbală, negociere, mediere, înțelegere a celuilalt.	Relații sociale, interacțiune, colaborare, empatia față de alții.	Comunicând cu alții, relaționând cu ceilalți, observându-i pe alții în grup, prin activități interdependente.

În educație, atracția pentru Teoria Inteligențelor Multiple este motivată de două tentații: a. văzuți prin prisma multiplelor inteligențe, majoritatea copiilor tind să aibă succes și b. perspectiva unor căi alternative de învățare creionate de către profesor, ceea ce ar conduce mulți elevi către succes.

Iată câteva sugestii pentru predarea, învățarea și evaluarea diferențiată cu ajutorul inteligențelor multiple după Mușata Bocoș (*Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002):

Tipul de inteligență	Metode didactice recomandate	Mijloace didactice utile	Activități didactice eficiente
Inteligențe lingvistică/verbală	- lectura; - povestirea; - conversația; - dezbaterile; - jocul didactic (pentru dezvoltarea vorbirii); - brainstorming-ul.	- texte selectate; - fișe de lucru; - jurnale; - manuale; - culegeri de texte; - instalații pentru laboratoare fonice; - reportofoane; - casete audio etc.	- activități de citire în cor; - activități de citire individualizată; - activități de scriere; - activități bazate pe joc; - discuții; - debateri.
Inteligența logico-matematică	- rezolvarea de probleme; - conversația; - demonstrația	- calculatoare de buzunar; - computere.	- calcule; - clasificări și categorizări; - cuantificări;

	<p>didactică;</p> <ul style="list-style-type: none"> - problematizarea; - jocul didactic (pentru formarea deprinderilor matematice). 		<ul style="list-style-type: none"> - activități demonstrative; - activități bazate pe joc.
<p><i>Inteligența muzicală/ritmică</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - conversația; - dialogul muzical; - jocul didactic muzical; - exercițiul muzical. 	<ul style="list-style-type: none"> - instrumente muzicale; - jucării muzicale 	<ul style="list-style-type: none"> - batere de ritm; - murmurat, fluierat; - cântare vocală și instrumentală; - audiții muzicale; - creare de noi melodii; - analiza muzicală; - coruri, concerte; - corelarea unor concepte cu anumite sunete, ritmuri și melodii.
<p><i>Inteligența vizual-spațială</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - observarea sistematică și independentă; - modelarea; - instruirea asistată de calculator. 	<ul style="list-style-type: none"> - simboluri grafice; - scheme; - desene; - diagrame; - grafice; - fotografii; - hărți; - atlase; - planșe; - modele ideale; - modele materiale; - filme; - machete; - mulaje; 	<ul style="list-style-type: none"> - activități de vizualizare; - realizarea de colaje; - realizarea de modele; - exerciții de gândire, imaginație, creativitate.

		<ul style="list-style-type: none"> - picturi; - sculpturi; - computere. 	
<i>Inteligența naturalistă</i>	<ul style="list-style-type: none"> - observarea sistematică și independentă; - experimentul de laborator; - jocul didactic (pentru cunoașterea mediului înconjurător). 	<ul style="list-style-type: none"> - mostre din natură: roci, semințe, plante, insecte, fluturi, scoici, pene etc.; - acvarii, planetarii; - animale vii sau împăiate; - colecții de obiecte naturale, ce pot include observații scrise, desene, picturi, fotografii, specimene; - preparate microscopice; - microscopice; - televizoare, aparate video, cărți, obiecte legate de natură, plante, animale. 	<ul style="list-style-type: none"> - activități de observare sistematică în natură sau la <i>colțul viu</i>; - activități experimentale; - activități bazate pe joc; - vizionare de emisiuni de televiziune legate de natură, plante, animale, știință; - lectura unor texte și poezii referitoare la mediul natural, plante și animale; - dezbateri pe teme de biologie, zoologie, astronomie etc.; - colectarea datelor, obiectelor din natură; - etichetarea specimenelor din natură, organizarea unor colecții; - experimente în natură cu notarea modificărilor apărute; - învățarea numelor fenomenelor apărute, precum și a caracteristicilor acestora; - realizarea de albume cu fotografii și desene ale unor obiecte și

			fenomene ale naturii; - grădinărit, îngrijirea și protecția animalelor; - vizite la ferme de animale, zoo și grădini botanice; - studiul enciclopediilor de specialitate; - documentare asupra unor teme celebre ale unor naturaliști celebri.
<i>Inteligența corporal-kinestezică</i>	- exercițiul (fizic sau practic); - învățarea pe simulatoare didactice; - jocul didactic (pentru formarea unor deprinderi practice).	- aparate pentru educație fizică; - aparate pentru fitness; - truse de laborator pentru elevi; - dispozitive, aparate și instalații; - simulatoare didactice.	- mișcare; - mimare; - activități practice; - activități fizice; - lucru manual; - activități bazate pe joc.
<i>Inteligența intrapersonală</i>	- reflecția personală; - activitatea independentă personalizată.	- chestionare.	- stabilirea și ierarhizarea obiectivelor; - studiu independent; - activități de reflecție personală; - instruire auto proiectată; - programarea timpului necesar diferitelor activități; - activități autoevaluative.
<i>Inteligența interpersonală</i>	- învățarea prin cooperare; - brainstorming-ul;	- chestionare; - fișe de lucru;	- cooperare în cadrul grupului; - medierea și rezolvarea

	<ul style="list-style-type: none"> - jocul de rol; - vizita (în grup); - excursia (în grup); - tabăra. 	<ul style="list-style-type: none"> - texte selectate. 	<ul style="list-style-type: none"> de conflicte; - implicarea în viața comunității; - activități educative nonformale (cluburi, cercuri științifice, vizite, excursii în grup etc.).
--	--	--	---

Efectele inteligențelor multiple sunt susținute prin concluziile din cadrul **Proiect Zero** al Universității Harvard, unde copiii au demonstrat că sunt dispuși să învețe din plăcere. Studiul derulat a demonstrat eficacitatea Teoriei Inteligențelor Multiple în proiectarea didactică de zi cu zi. Astfel, interviuând directorii a 41 de școli ce folosesc această tehnică, 78% dintre ei au spus că școlile lor și-au atins scopurile dorite, 63% dintre ei au atribuit realizările lor practicării acestei filosofii, 78% din școli au remarcat îmbunătățirea performanțelor la copii ce aveau dificultăți de învățare, 80% au declarat îmbunătățirea relațiilor cu părinții, 81% au observat îmbunătățirea disciplinei. Datorită abordării Inteligențelor multiple, elevii considerau tot mai mult învățarea ca o activitate distractivă, iar problemele de disciplină tind să dispară când copiii sunt entuziasmați în timpul învățării și gustă succesul (Thomas R. Hoerr, *Becoming a Multiple Intelligences School*, ASCD, Alexandria, VA; *Applying Multiple Intelligences in Schools*, New Horizons for Learning, 2000).

4.3 Școala lui Shetinin

Un exemplu de școală în care fericirea copiilor se împletește cu activitatea în folosul celorlalți, în care bunăstarea personală și zâmbetul e la el acasă este cunoscută sub denumirea *Școala lui Shetinin* din Rusia. Academicianul Mihail Petrovici Shetinin are pregătire în 3 domenii: istorie, pedagogie, muzică. A fondat în Tyekos o școală care funcționează până în prezent. Școala din Tyekos a început în 1994 și în prezent funcționează cu 250 de elevi și 16 corpuri de clădiri cu tot cu cămine. Sunt elevi de 40 de naționalități diferite care studiază zi de zi în limba rusă. Aflată în partea de est a Rusiei, în Caucaz, în Tyekos, școala aparține Ministrului Educației și Învățământului din Federația Rusă. Ca și formă de învățământ este atât școală generală, cât și învățământ superior, predarea având loc pe tot parcursul anului.

Vacanțele legale din timpul anului școlar nu există, dar copiii pot merge acasă la părinți când doresc sau când este potrivit pentru ei (concediile părinților).

La școala lui Shetinin abordarea copiilor și procesul de învățământ diferă de școala clasică. În sistemul de învățământ al lui Shetinin funcționează o abordare individuală a fiecărui copil, deoarece sunt luate în seamă interesele fiecărui copil și se propune o alegere a domeniului de activitate, în care elevul reușește și care îi place.

Principiul de educație dezvoltatoare este revelat în oferirea tuturor posibilităților de implicare a copilului în diverse domenii: sport, salon de frumusețe, muncă. Educația însăși este umanistă, deoarece copilului i se dă libertatea de a alege activitățile. Sistemul de clasă-lecție lipsește, pentru că acesta contravine principiilor școlii lui Shetinin deoarece stopează libertatea de alegere a copilului.

Metoda de bază a învățării este „învăț ca să-i învăț”. Elevii, după ce au primit informația, chiar în câteva zile învață să o dea mai departe celor care nu au fost la acele ore datorită participării la alte activități. Educația în grupe de vârstă diferite facilitează comunicarea și interacțiunea între elevi, existând un schimb de experiență între ei. Cooperarea dintre copii se petrece după cum urmează: pe parcursul activităților comune un elev mai în vârstă explică elevului mai mic normele și regulile relevante, îl îndrumă.

În primele două luni ale noilor veniți se face o imagine generală a lucrurilor. Toate materiile converg la viziunea comună, totul se îmbină pentru a forma o imagine globală a lumii care ulterior se poate dezvolta în amănunt. Materiile se învață în epoci de câte o săptămână, se lucrează la o temă din care la sfârșitul săptămânii se dă un examen.

Activitatea în grupe a fost folosită, în principal, din cauza că Shetinin a considerat-o cel mai eficient proces de educație. Grupele se rotesc permanent, schimbându-și diversele activități. Cei care o perioadă studiază, în următoarea o să lucreze. Lucrând în grupe, alese în mod voluntar, elevii pot să-și împărtășească opiniile, gândurile, adică, să învețe din experiența și cunoștințele celorlalți. Acest sistem educă în copil, în primul rând, respect pentru sine și alte persoane, dragostea pentru muncă, pentru învățătură, pentru aproapele, independență, înțelegere reciprocă. Sistemul este foarte eficient, iar rezultatele sunt cu adevărat uimitoare. În școala lui Șcetinin profesorii nu doar predau copiilor diferite discipline, dar, de asemenea, se implică în dezvoltarea lor spirituală și morală, le insuflă dragoste de muncă, pentru țară, pentru aproapele. Copiilor le place acolo, ei se simt confortabil, ca acasă. Ochii lor strălucesc de fericire și fața fiecărui copil reflectă pace interioară și bucurie creatoare.

Elevii își fac programul începând cu ora 5 a.m. deoarece consideră foarte importantă energia solară, iar după micul dejun de la ora 9 a.m., materiile sunt astfel rânduite ca cele

două emisfere ale creierului să funcționeze alternativ la capacitatea optimă. În afară de materiile generale (matematică, fizică, chimie, biologie, geografie, istorie, gramatică), elevii mai învață dansul, lupta corp la corp, desen, astrologie, cântatul la instrumente muzicale, gătitul, croitorie, pictură, arhitectură, creșterea animalelor, grădinăritul. Se urmărește integrarea cunoștințelor teoretice în activitățile practice.

Copiii sunt învățați să lucreze, transformând munca într-o plăcere. Munca ar trebui să fie direcționată în beneficiul societății, copiii doresc să lucreze, văzând cum fac camarazii lor, percepând muncă ca o bucurie, ca un lucru util pentru alte persoane. În școala lui Shetinin munca creativă și constructivă a fiecărui copil stă pe prim-plan. Aici toată lumea își poate exprima gândurile, se ia în seamă părerea fiecărui copil.

În fiecare zi se planifică la un foc activitățile din ziua următoare. Totul este plănuit în comun. Conducerea administrativ-financiară a școlii este asigurată tot de unii elevi care se schimbă permanent. Chiar și clădirile sunt construite de copii. Ei proiectează și pregătesc materialele de bază, iar adulții sunt doar ajutoare și mentori în diferite activități. În cadrul lecțiilor, orele nu sunt limitate la 45 de minute, atmosfera este lejeră. Profesorul se amestecă, se confundă cu elevii, neavând o personalitate autoritară.

Atmosfera este una deschisă, onestă, fără supărări, iritații sau frustrări pentru că acestea blochează procesul de învățare. Refuzul la obiceiuri proaste este dictat de reguli sau principii morale, sau mai degrabă, normele și idealurile școlii, care includ un comportament moral, dragoste de țară, educația unei personalități binevoitoare. La școală este inacceptabilă existența principiului "scrie și învață", copilul singur știe de ce are el nevoie. Sarcina pedagogilor este de a dezvolta personalitatea copiilor, talentul personal, implicarea în activități civice, dezvoltarea capacității de a îndeplini orice sarcină statală. La baza activității didactice stă respectul sincer pentru copiii cu care se lucrează. Atenția nu este pe memorare sau pe comentarii. Elevii nu gândesc că cineva le predă. În cadrul colaborării, copilul nu simte cine este învățătorul și cine este elevul.

După academicianul Shetinin, în școală nu se face educarea copiilor supradotați, ci are loc dezvoltarea aptitudinilor, dezlănțuirea talentelor copiilor. În școală, se învață deprinderea înțelepciunii, iar școala este plasată în pădure. Pentru ca lucrurile să fie înțelese mai bine, trebuie să ne retragem uneori într-un loc liniștit, în natură, unde se poate să fie excluși stimulii externi, iar starea de liniște interioară ne permite să facem o călătorie interioară, unde se poate găsi înțelepciunea. Istoria confirmă că numeroși mari gânditori ai umanității au stat un timp fie în pustiu, fie în retragere în natură înainte de a da omenirile

învățăturile. Înțelepciunea dobândită în natură nu este scrisă și nu se poate studia într-o super-academie- viziunile trebuie trăite, trebuie înțelese.

La absolvire, elevii primesc o diplomă, după ce își iau examenele în fața profesorilor din școlile tradiționale, atât la materiile teoretice, cât și la cele profesionale. În prezent, se formează o varietate de profesii: tâmplar, zidar, zugrav etc. De asemenea, se pot obține studii superioare în patru domenii: constructor, economist, profesor, avocat.

„ Avem în școală 250 de elevi - declară Mihail Petrovici Shetinin - și dacă vom merge prin clădire, vom vedea că fiecare elev învață și nimeni nu stă asupra lui, nimeni nu-l obligă să studieze încontinuu. Nimeni, în afară de conștiință. Motivul studierii: elevul învață pentru neamul lui, și prin el, pentru poporul lui. Și prin popor, copilul servește altor națiuni, și prin aceasta - întregului univers: de la o pasăre până la o galaxie. Principalul lucru este concentrarea asupra celorlalți. Noi construim o casă reală, și absolvenții noștri sunt cu picioarele pe pământ. Noi acordăm o mare importanță omului ca o ființă universală. Scopul nostru este de a face tot posibilul pentru ca persoana să poată îndeplini orice rol social. De la președinte până la un bucătar de calitate. Noi dorim ca el să facă orice lucru într-un mod calitativ. Și așa în toate. În creșterea copilului, folosirea cuvintelor simple poate duce la schimbarea destinului. Să mințim este interzis cu desăvârșire. Trebuie să folosim cuvinte simple la locul și momentul potrivit, cuvinte folosite cu intenție, trăire și inimă curată. Intenția curată și gândirea curată, rapidă și detaliată îl fac pe om să înțeleagă mecanismele de funcționare a lumii.” (<http://autovindecarea.blogspot.ro/2013/05/scoala-lui-shetinin.html> / http://ecology.md/md/section.php?section=fsociety&id=7222#.VFfenFV_v6c)

5. Formularea ipotezei/ipotezelor comparative

- a. Copiii provenind din mediul rural sunt mai entuziasmați de mediul școlar decât cei din mediul urban;
- b. Fetițele se bucură mai mult de școală decât băieții;
- c. Copiii cu vârstă școlară mai mică (5-6 ani) sunt mai fericiți la școală decât colegii lor mai mari (6-7).

6. Studiul comparativ (faza sintetică)

6.1 Metode de cercetare

Metoda utilizată pentru a evidenția nivelul de entuziasm față de școală al elevilor de clasă pregătitoare la debutul lor este chestionarul aplicat părinților acestora în cadrul ședințelor cu părinții de la jumătatea lunii noiembrie 2014, chestionar atașat la *Anexa A*.

Chestionarul conține 8 itemi prin care se urmărește atitudinea copiilor față de școală și colegii de clasă, modul în care s-au adaptat la învățare și noul mediu de instruire. Astfel se constată informații importante prin chestionarea părinților dacă copiii, la începutul clasei pregătitoare, dacă le face plăcere să vină la școală, dacă se întorc bucuroși de la școală, dacă și-au făcut deja prieteni la școală cu care să se joace și în afara acesteia, cum văd părinții un mediu școlar ideal etc.

Eșantionul cercetat este format din 72 de subiecți, femei și bărbați, părinți ai copiilor de clasă pregătitoare. La nivelul lotului chestionat există părinți atât cu studii medii, cât și superioare. Menționez că sunt 37 de fetițe și 35 de băieți, provenind din trei clase, două din mediul urban și una din mediul rural. E vorba de clasele la care activez împreună câteva colege profesori pentru învățământul primar. Vârsta copiilor variază la începutul anului școlar între 5 ani și 5 luni și 7 ani și 4 luni, astfel că am împărțit eșantionul de cercetat în două categorii de vârstă 5,7 luni - 6,5 luni (36 dintre ei) și 6,6 luni – 7,6 luni (36 dintre ei), chestionarea părinților având loc la 2 luni de la începerea anului școlar.

Tehnica de cercetare a cuprins explicarea frontală în cadrul ședințelor cu părinții a ceea ce se urmărește, lăsarea timpului necesar pentru oferirea răspunsurilor, colectarea datelor de la părinți și introducerea lor într-o bază de date Excel pentru a putea fi interpretate ulterior. Nu avem valori, ci doar vom compara în funcție de cele trei criterii- mediul de proveniență, apartenența de sex și vârsta copiilor- care dintre ei se bucură de mediul școlar din care face parte. S-a explicat părinților că într-o ședință ulterioară se vor comunica rezultatele obținute.

Menționez că este un chestionar scris cu itemi majoritari închiși, ce au următoarele variante de răspuns: în foarte mare măsură, în mare măsură, în moderată măsură, în mică măsură, în foarte mică măsură, deloc și/sau nu știu. Există un item cu răspunsuri date și un item deschis.

6.2 Prezentarea și interpretarea datelor

În cadrul acestui subcapitol se va lua fiecare întrebare în parte și va fi analizată datele, apoi vor fi interpretate.

Întrebarea 1- Copilul dumneavoastră merge zilnic la școală de plăcere?

Această întrebare este în corelație cu întrebarea 6 și urmărește în ce măsură cei mici vin cu bucurie la școală. La această întrebare 42 de părinți răspund că cei mici merg la școală de plăcere în foarte mare măsură, 28 dintre ei în mare măsură, iar 2 dintre ei în moderată măsură. Cei doi provin unul din mediul rural și unul din mediul urban, unul e părinte de fată, iar celălalt de băiat, unul face parte din prima categorie de vârstă (5,7-6,6), celălalt din a doua categorie (6,7-7,6). Din cei 42 de participanți, 21 sunt părinți de băieți, 21 părinți de fete, iar din cei 28, 14 sunt fete, iar 14 băieți.

Întrebarea 2- Cât de des vine copilul dumneavoastră entuziaș de la școală?

La această întrebare, 36 de părinți au răspuns că cei mici vin de la școală foarte entuziași, 33 vin în mare măsură entuziași, unul în măsură moderată (băiat din prima categorie de vârstă din mediul urban) și 2 în mică măsură vin entuziași de la școală (amândoi băieți din mediul urban, unul din prima categorie de vârstă, celălalt din a doua categorie). Din cei 36 de participanți, 14 sunt părinți de fete iar 22 de băieți, iar din cei 33, 13 sunt fete și 20 băieți. Din totalul de 13 părinți cei au copiii la o școală din mediul rural, 12 au răspuns în foarte mare măsură și unul în mare măsură (fată din a doua categorie de vârstă).

Întrebarea 3- Ce face copilul dumneavoastră după ce vine de la școală?

La această întrebare, părinții sunt rugați să aleagă 2 din cele 8 variante de răspuns. De asemenea pot scrie un alt răspuns dacă cele menționate nu concordă cu realitatea. Iată ce răspunsuri s-au obținut :

	a – pus pe joacă	b – obosit și apatic	c – vorbește despre colegi cu plăcere	d – vorbește despre lucrurile noi învățate	e – râde și e fericit	f – nervos și agitat	g – vorbește despre lucruri neplăcute la școală	h – se izolează în cameră	altele
FETE	16	1	10	31	15	0	0	0	0
BĂIEȚI	25	1	7	24	9	0	2	0	1

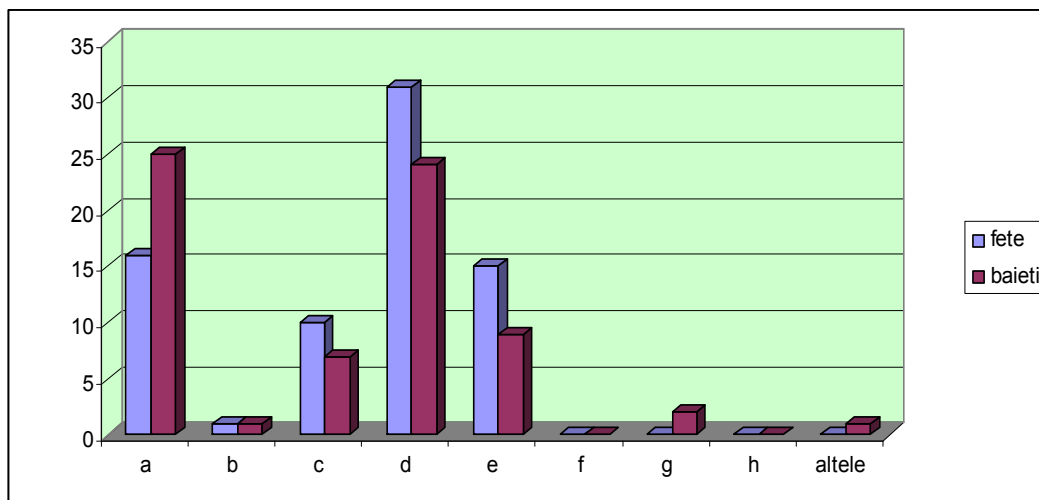

Figura 1- Cum își petrec timpul copiii imediat după întoarcerea de la școală

Este o întrebare indirectă care ne servește primului obiectivului propus. Majoritatea vorbește despre lucrurile noi învățate la școală, e pusă pe joacă, copiii râd și sunt fericiți, vorbind cu plăcere despre colegii de clasă. Se poate observa că aspectele pozitive surprinse ca variante de răspuns sunt dominante, ceea ce ne conduce la concluzia că cei mici sunt bucuroși în noul mediu educativ. Fetele sunt mai dornice să vorbească despre lucrurile noi învățate, iar băieții sunt mai înclinați spre joc când ajung acasă.

Întrebarea 4- Comunică și relaționează bine cu colegii de clasă?

Acesta este un alt aspect pentru care elevii și copiii în general vin la școală. Copiii se simt bine între copii, le place să se joace, să relaționeze, fiind un alt motiv de bucurie de a se afla în mediul școlar. La această întrebare, 16 din părinți afirmă că fiii și fiicele lor comunică foarte bine cu colegii de clasă, 36 comunică bine cu aceștia, 14 comunică moderat cu colegii lor de clasă, iar 6 dintre ei nu știu cum comunică cei mici cu colegii de la școală (toți cei 6 provin din mediul urban, 3 fete și 3 băieți, 5 din categoria de vârstă mai mică și unul din cea mare).

Întrebarea 5- Copilul dumneavoastră se întâlnește cu colegii de clasă la joacă în afara școlii?

La această întrebare, 2 părinți (băieți din mediul urban) au afirmat că cei mici se întâlnesc foarte des după școală cu colegi de-ai lor, 6 se întâlnesc în mare măsură (tot din mediul urban), 18 se întâlnesc ocazional, 18 se întâlnesc rar, 14 foarte rar iar 16 nu se întâlnesc deloc. Practic, 40% dintre copiii din mediul rural al celor chestionați nu se joacă împreună și nu se văd după orele de la școală, iar din mediul urban 17% dintre copii. Este un

procentaj destul de mare și considerăm că părinții ar trebui să încurajeze întâlnirile dintre copii, consolidarea relațiilor dintre ei, acest lucru conducând la o mai bună înțelegere la școală, la o mai bună cooperare. Poate că și noi ca profesori ar trebui să organizăm cât mai des activități extrașcolare în care să îi cooptăm atât pe copii, cât și pe părinți. Vizitarea unor obiective turistice, excursii, activități comune chiar în cadrul școlii în care părinți și copii să lucreze împreună pot fi de bun augur pentru consolidarea relațiilor dintre membrii claselor.

Întrebarea 6- Opune rezistență când trebuie să mergă dimineața la școală?

Această întrebare este una de verificare pentru întrebarea 1. Răspunsurile confirmă precedentele răspunsuri, astfel că la această întrebare, 2 părinți spun că le este greu să îi aducă la școală pe copii dimineața, 2 că le este destul de greu acest lucru, 7 că întâmpină dificultăți puține, 17 părinți că întâmpină dificultăți minore în a-și aduce copiii la școală, iar 43 afirmă că nu întâmpină nicio dificultate. Practic, 60% dintre copiii sunt aduși la școală fără să opună rezistență. Dintre cei 17, 10 sunt părinți de fete și 7 de băieți, iar dintre cei 43 care nu întâmpină nici dificultate în a-și aduce copiii la școală, 19 sunt părinți de fete și 24 de băieți.

Întrebarea 7- Este interesat să lucreze suplimentar sau să aprofundeze anumite cunoștințe?

Am pus această întrebare pentru a vedea dacă mediul școlar îi antrenează pe copii spre dorința de a învăța sau dacă îi suprasolicită, refuzând ulterior orice nevoie de a învăța suplimentar. Bineînțeles că aceste informații vor fi culese doar de la clasele la care profesăm, răspunsurile părinților fiind influențate de stilurile noastre de abordare a procesului de învățământ, de accesibilitatea informațiilor cu care operăm la clasă, de utilizarea mijloacelor atractive de predare și învățare.

La această întrebare, 19 părinți au răspuns că cei mici sunt foarte dornici să lucreze suplimentar, 35 sunt dornici să lucreze suplimentar și să-și aprofundeze cunoștințele, 6 în măsură moderată, 6 în mică măsură, 2 în foarte mică măsură, 1 deloc (un băiat din mediul rural din a doua categorie de vârstă), iar 3 părinți nu știu să răspundă.

După cum se poate constata, cei mici sunt foarte dornici să învețe suplimentar sau/și să aprofundeze suplimentar. Faptul că cei mici doresc în continuare să învețe poate duce la ideea că școala nu este un mediu solicitant, ci unul atractiv și recreativ. Cel puțin deocamdată.

Întrebarea 8- Care credeți că ar fi “ingredientele” necesare pentru ca un elev să fie fericit în mediul școlar?

Este o altă întrebare prin care s-a dorit să se atingă cel de-al doilea obiectiv propus. La această întrebare s-a evidențiat cum percep părinții un mediu școlar propice învățării pentru copiii lor. Dintre aceste *ingrediente* se remarcă: harul, calitățile și talentul pedagogic al cadrelor didactice, să fie prietenos, creativ și zâmbitor, să ofere sprijin, atenție, să încurajeze, să fie un mediu propice în clasă cu o atmosferă caldă, apropiată, atractivă care să inspire siguranță, să existe o bună comunicare între copii și între profesor și copii. Un alt lucru des menționat este importanța activităților extrașcolare (vizite, teatru, muzee, excursii), dar și cursuri opționale care să includă în principal muzica, desenul, sportul, bunele maniere. Părinții doresc un mediu relaxant și lejer, relații de prietenie, fără teme pentru acasă. Să predomină activitățile de grup prin care copiii să socializeze. Părinții pun mare preț pe dotările din clasă și din școală, iar unul din cele mai menționate aspecte este jocul, învățarea prin joc, îmbinarea lecțiilor cu jocurile.

6.3 Concluzii și recomandări

În urma rezultatelor obținute se poate observa că eșantionul cercetat susține că propriii copii sunt per ansamblu foarte bucuroși de mediul educativ în care au debutat. Urmează să se observe dacă ipotezele de la care s-a pornit se adevăresc. Va trebui să se urmărească eșantioanele pe diferențele de gen, pe mediul de proveniență și pe diferențele de vârstă. Menționez că în ceea ce privește aspectul legat de gen, eșantioanele sunt echilibrate, fiind 37 de fete și 35 de băieți, iar la aspectul vârstă este echilibru perfect, astfel ca sunt 36 de copii de până la 6 ani și 5 luni și 36 de copii de peste 6 ani și jumătate. Diferența foarte mare între eșantioane este legată de mediul de proveniență (urban și rural), dar pentru acest lucru s-a calculat procentual (cât la sută din numărul total de participanți din mediul respectiv răspund solicitărilor noastre). Pentru a urmări ipotezele propuse, mă voi raporta la răspunsurile înregistrate la I1, I2 și I6, urmărite la nivel procentual. Am avut în vedere doar nivelul maxim al răspunsurilor, mai exact atunci când părinții au bifat în foarte mare măsură pentru întrebările 1 și 2. Pentru întrebarea 6 s-a avut în vedere nivelul minim, atunci când părinții au bifat deloc (neopunând deloc rezistență atunci când îi aduc pe copii dimineața la școală). Acolo unde calculul a depășit cincizeci de zecimale, s-a trecut la procentajul superior. Iată cum arată procentajul înregistrat la cele trei întrebări ce vizează entuziasmul copiilor în noul mediu școlar.

I1 Copilul dumneavoastră merge zilnic la școală de plăcere?

I2 Cât de des vine copilul dumneavoastră entuziast de la școală?

I3 Opune rezistență când trebuie să meargă dimineața la școală?

Criteriaiu	I 1	I 2	I 6	Total
urban	51%	39%	58%	49%
rural	85%	92%	69%	82%
fete	57%	38%	51%	49%
băieți	60%	63%	69%	64%
mici	53%	45%	56%	51%
mari	59%	56%	64%	60%

După cum se poate observa din marcajul cu galben, majoritatea elevilor prezintă un nivel ridicat al entuziasmului față de școală. Practic, atât fetele, cât și băieții, atât cei din mediul rural, cât și cei din mediul urban, atât cei mai mici, cât și colegii lor puțin mai mari, cu toții se bucură de mediul școlar, de faptul că sunt la școală în clasa pregătitoare.

Chiar dacă mai mult de jumătate dintre ei au dat răspunsuri pozitive, se pot observa totuși diferențe între medii, gen și vârstă, astfel: cei din mediul rural înregistrează scoruri mai mari, băieții față de fete și cei mai mari față de colegii lor mai mici la toate cele trei întrebări și per total.

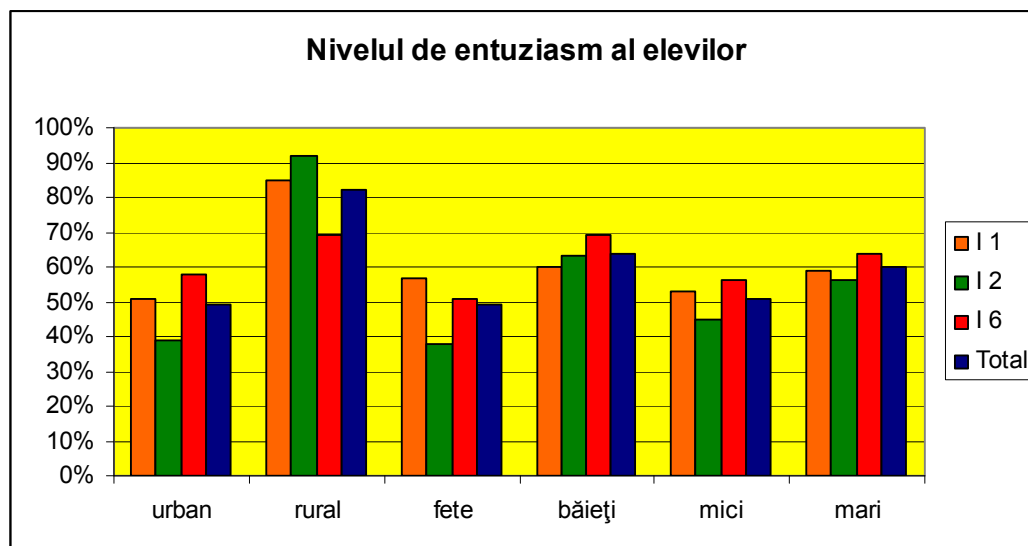

Figura 2 – Entuziasmul copiilor față de clasa pregătitoare

Comparând rezultatele înregistrate în urma cercetării și raportându-le la cele trei ipoteze formulate se constată următoarele:

- prima ipoteză a fost confirmată, întrucât elevii provenind din mediul rural sunt mai entuziasmați de școală decât cei provenind din mediul urban;
- a doua ipoteză a fost infirmată, întrucât fetele înregistrează un scor mai mic în comparație cu băieții în ceea ce privește entuziasmul față de școală;

c. a treia ipoteză a fost infirmată, întrucât cei mai mari au un nivel al entuziasmului mai mare decât colegii lor mai mici.

Soluționarea ipotezelor a fost îndeplinită, două ipoteze au fost infirmate și una a fost confirmată, iar rezultatele obținute conferă, cu mici excepții, un nivel foarte ridicat al bucuriei de a fi în mediul școlar. Practic, cei mici vin cu bucurie la școală și se întorc cu bucurie de la școală, fie ei fete sau băieți din mediul rural sau urban.

7. CERCETAREA COMPARATIVĂ INTERDISCIPLINARĂ

Dacă cea mai mare atenție în urma parcurgerii cercetării comparative este captată de analiza datelor și interpretarea lor, de concluziile cuprinse la capitolul anterior, în acest stadiu al cercetării trebuie văzuți factorii din umbră, partea nevăzută a iceberg-ului, ce anume a determinat rezultatele obținute, ce cauze stau la baza entuziasmului copiilor de clasă pregătitoare în mediul școlar și ce anume să facem noi ca profesori la clasă să menținem această stare de fapt, îmbunătățind-o pe alocuri. Faptul că ei se simt bine, că vin cu bucurie la școală și că se întorc cu drag acasă povestind despre lucrurile noi învățate ne încântă sufletul. Este cel mai minunat lucru ca suntem îndrăgite de copii.

În această perioadă de debut școlar, s-a încercat prin intermediul jocului, al cântecului, al desenului, al povestitului, al dansului și mișcării să ne cunoaștem. Tot timpul am avut tolba plină cu voie bună. Tocmai acest lucru a contat pentru ca cei mici să vină cu bucurie la școală, să se acomodeze noului mediu educativ.

Desigur că există numeroși alți factori care au contribuit la obținerea acestor rezultate printre care: mediul familial, sănătatea, educația de acasă, cunoștințele și aptitudinile dobândite de la grădiniță etc. Bine-nțeles că am întâmpinat și noi dificultăți cărora a trebuit să ne adaptăm ca și dascăli. Pe lângă faptul că am început să lucrăm cu copii mai mici de vârstă decât eram obișnuiți, pe lângă faptul că numărul de copii este mare față de maxima legală admisă, ca și profesori s-au întâlnit cu situații noi, cum ar fi răspunsuri de tipul „nu vreau să fac asta”, „mie nu-mi place să fac așa ceva acum”. Permanent a trebuit să fie urmărit „pulsul” clasei și să se schimbe modalitatea de abordare, alternând activitățile. Nu a fost deloc ușor, solicitarea fiind imensă.

Consultațiile cu părinții, ședințele cu aceștia, grupurile constituite pe mediile de socializare au ajutat să ne cunoaștem mai bine, să li solicităm ajutorul atunci când a fost nevoie pentru a soluționa anumite probleme sau pentru a li se indica cum anume să abordeze anumite

cunoștințe pentru a lucra prin aceeași modalitate. S-a primit ajutorul părinților în majoritatea cazurilor.

Trebuie recunoscut faptul că aproape totul este nou pentru cadrele didactice atunci când lucrează cu copii de clasă pregătitoare, doar dragostea pentru meserie și pentru copii îi ajută să se adapteze noilor condiții de muncă. Desigur, la începutul anului școlar profesorii au participat la trei zile de pregătire organizate de inspectoratele de județ, cursuri care au rolul de a ajuta să se înțeleagă cum să se abordeze lucrul la clasă, au fost date și materiale informative, însă fără dorința de învăța, fără deschiderea către nou, orice demers ar fi fost în zadar. Cu ajutorul copiilor se poate menține sufletul tânăr.

BIBLIOGRAFIE

Armstrong, Thomas-*You're Smarter Than You Think: A Kid's Guide to Multiple Intelligences*, Free Spirit Publishing Inc, Canada, 2003

Bălțătescu, Sergiu - *Fericirea în contextul social al tranziției postcomuniste din România*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2009

Bocoș, Mușata- *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002

Diener, Ed, Suh, Eunkook, Oishi, Shigehiro 1997, *Recent Findings on Subjective Well-Being* și în *Journal of Clinical Psychology*, March 1999

Flueraș, V- *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005, pag. 52-70

Gardner, Howard – *Inteligențe multiple. Noi orizonturi*, Editura Sigma, București 2006

Goleman, D., *Inteligența emoțională*, Humanitas, București, 2005

Pop, Cosmina Elena - *Calitatea vieții subiective*, rezumat al Tezei de doctorat, Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență socială

Thomas R. Hoerr, *Becoming a Multiple Intelligences School*, ASCD, Alexandria, VA; *Applying Multiple Intelligences in Schools*, New Horizons for Learning, 2000

Gonciar, Valeria – *Dezvoltarea competențelor de comunicare și a inteligenței emoționale la elevi* - <http://www.psihologie.key.md/wp-content/uploads/2009/06/Gonciar-nr-1-2009-pag-69-79-.pdf>

<http://www.agerpres.ro/social/2013/11/29/lucian-ciolan-lectia-fericirii-din-danemarca-si-in-scolile-din-romania-13-54-21>

(<http://autovindecarea.blogspot.ro/2013/05/scoala-lui-shetinin.html/>

http://ecology.md/md/section.php?section=fsociety&id=7222#.VFfenFV_v6c)

ANEXA A

CHESTIONAR

1. Copilul dumneavoastră merge zilnic la școală de plăcere?
 - a. în foarte mare măsură
 - b. în mare măsură
 - c. în moderată măsură
 - d. în mică măsură
 - e. în foarte mică măsură
 - f. deloc

2. Cât de des vine copilul dumneavoastră entuziast de la școală?
 - a. în foarte mare măsură
 - b. în mare măsură
 - c. în insuficientă măsură
 - d. în mică măsură
 - e. în foarte mică măsură
 - f. nu știu

3. Ce face copilul dumneavoastră după ce vine de la școală? Alege două variante. Dacă este altceva, completează pe spațiul punctat.
 - a. este pus pe joacă
 - b. este obosit și apatic
 - c. vorbește cu plăcere despre colegi
 - d. povestește despre ce lucruri noi a învățat
 - e. râde și este fericit
 - f. este nervos și agitat
 - g. povestește lucruri neplăcute întâmplare la școală
 - h. se izolează în camera sa

.....

4. Comunică și relationează bine cu colegii de clasă?
 - a. în foarte mare măsură
 - b. în mare măsură
 - c. în moderată măsură
 - d. în mică măsură
 - e. în foarte mică măsură
 - f. deloc
 - g. nu știu

5. Copilul dumneavoastră se întâlnește cu colegii de clasă la joacă în afara școlii?

- a. în foarte mare măsură
- b. în mare măsură
- c. în moderată măsură
- d. în mică măsură
- e. în foarte mică măsură
- f. deloc

6. Opune rezistență când trebuie să meargă dimineața la școală?

- a. în foarte mare măsură
- b. în mare măsură
- c. în moderată măsură
- d. în mică măsură
- e. în foarte mică măsură
- f. deloc

7. Este interesat să lucreze suplimentar sau să aprofundeze anumite cunoștințe?

- a. în foarte mare măsură
- b. în mare măsură
- c. în insuficientă măsură
- d. în mică măsură
- e. în foarte mică măsură
- f. deloc
- g. nu știu

8. Care credeți că ar fi “ingredientele” necesare pentru ca un elev să fie fericit în mediul școlar?
